

Nd.

65. Frumvarp

til laga um viðauka við og breyting á lögum nr. 7, 15. júní 1926, um raforkuvirki.

Flutningsm.: Jónas Þorbergsson, Vilmundur Jónsson.

1. gr.

Á eftir 3. gr. nefndra laga komi ný grein, er verður 4. grein, svo hljóðandi:
Nú hefir einstakur maður eða félag fengið leyfi til að stofnsetja og starfrækja raforkuver eða raforkuveitu til almenningsþarfa, og skal þá ákveða gjald á raforku í gjaldskrá, er hlutaðeigandi sveitar- eða bæjarstjórn samþykkir og ráðherra staðfestir.

Gjaldskrá skal endurskoða á árs fresti, ef annaðhvort leyfishafi eða sveitar- eða bæjarstjórn óskar þess, og eigi sjaldnar en fimmta hvert ár.

2. gr.

4. gr. laganna verði 5. gr. og á eftir henni komi ný grein, er verði 6. gr., svo hljóðandi:

Nú hefir sveitar- eða bæjarstjórn stofnsett raforkuver eða raforkuveitu og starfrækir til almenningsþarfa í umdæmi sínu, og getur hún þá áskilið sér einkarétt til sölu í umdæminu á rafmagnstækjum og öðrum hlutum raforkuvirkja, sem nota á í sambandi við raforkuveituna.

3. gr.

5. gr. laganna verði 7. gr. og orðist þannig:

Ráðherra setur reglugerð um raforkuvirki. Til raforkuvirkja teljast hér raforkuver, raforkuveita og rafmagnstæki, laus og föst.

Í reglugerð skal setja ákvæði um:

- a. Gerð, uppsetningu og starfrækslu raforkuvirkja, til öryggis gegn hættu og tjóni og til varnar gegn truflunum á viðtöku útvarps og loftskeyta, svo og

- um gerð, uppsetningu og starfrækslu annara virkja, sem sett eru eða notuð svo nálægt raforkuvirkjum, að tjón eða hættu getur stafað af.
- b. Takmörkun á innflutningi, sölu og notkun tækja og annara hluta raforkuvirkja, er ekki fullnægja þessum skilyrðum.
 - c. Skyldu til þess að gefa skýrslu um þau raforkuvirki, sem fyrir hendi eru þegar reglugerðin öðlast gildi, og um ný virki og aukning eldri virkja, svo og að hlíta fyrirmælum ráðherra um rannsókn á slíkum virkjum.
 - d. Eftirlit með raforkuvirkjum í húsrúmi, þar sem hætt er við sprengingum eða þar sem erfitt er að halda við nægilega fullkominni einangrun vegna raka eða annara orsaka, svo og með raforkuvirkjum, sem ætla má, að hafi í för með sér sérstaka hættu fyrir líf manna eða mikil verðmæti, og með raforkuvirkjum í leikhúsum og samkomuhúsum. Eigandi virkjanna greiðir kostnað við eftirlitið, eftir nánari fyrirmælum í reglugerð.
 - e. Löggilding á hæfum raforkuvirkjurum.
 - f. Skyldu rafveitustjórna til að hafa eftirlit með því, að rafmagnslagnir og tæki, er notuð eru í sambandi við raforkuveitur þeirra, brjóti eigi í bága við ákvæði settra reglugerða, og um heimild fyrir eftirlitsmann ríkisins að láta stöðva um stundarsakir starfrækslu raforkuveitna eða láta loka fyrir rafmagnsstrauminn hjá einstökum mönnum eða fyrirtækjum, er þverskallast við að hlíta settri reglugerð, svo og að taka löggildingu eða söluleyfi um lengri eða skemmri tíma af þeim, sem hafa gerzt brotlegir við reglugerðina.
 - g. Sektir, allt að 1000 kr., fyrir brot á reglugerðinni.

4. gr.

Á eftir 6. gr. laganna, sem verður 8. gr., komi tvær nýjar greinar, er verða 9. og 10. gr., svo hljóðandi:

- a. Ráðherra skipar eftirlitsmann með raforkuvirkjum, til að annast eftirlit, skýrslugerð og annað, sem honum verður falið samkvæmt lögum þessum og þeim reglugerðum, sem settar verða samkvæmt þeim. Ráðherra getur einnig falið honum eftirlit með framkvæmdum á ákvæðum reglugerða um varnir gegn útvarpstruflunum, um loftnet fyrir útvarpstæki o. fl.
Eftirlitsmaður skal hafa lokið fullnaðarprófi við rafmagnsdeild verkfræðaháskóla.
- b. Heimilt er ráðherra að ákveða í reglugerð, að eigendur raforkuvera skuli greiða af þeim árlegt gjald til eftirlits ríkisins með raforkuvirkjum. Skal gjald þetta miðast við stærð rafala í orkuveri, og má eigi nema meiru en tveimur krónum af hverju kílówatti málraun þeirra. Ráðherra setur ákvæði um innheimtu gjalds þessa, og má taka það lögtaki.
Kostnaður við eftirlitið greiðist úr ríkissjóði, að svo miklu leyti, sem ekki er öðruvísi ákveðið í lögum þessum og í reglugerðum, er settar verða samkvæmt þeim. Veitist fé til þess árlega í fjárlögum.

5. gr.

7., 8. og 9. gr. laganna verði 11., 12. og 13. gr., og tilvísanir þeirra í 5. og 7. gr. verði tilvísanir í 7. og 9. gr.

6. gr.

Þegar lög þessi hafa öðlazzt staðfestingu, skal fella meginmál þeirra inn í texta laga nr. 7, 15. júní 1926, og gefa þau út svo breytt.

Greinargerð.

Frv. svipað þessu hefir verið borið fram á tveimur undanförunum þingum, en náði í hvorugt skiptið afgreiðslu þingsins.

Nú er frv. borið hér fram af nýju, nokkuð breytt og aukið. Eru breytingarnar gerðar samkvæmt tillögum þeirra manna, er hafa með höndum stjórn og eftirlit rafveitumála, og miða til þess að koma í veg fyrir tjón og hættu af völdum ófullnægjandi umbúnaðar rafvirkja og skorts á eftirliti með notkun rafmagns.

Rafmagnsnotkun fer nú hraðvaxandi í landinu, en eftirlitið er mjög í molum og ekki háð allsherjar lagafyrirmælum eða opinberum ráðstöfunum, eins og tíðkast hjá öðrum þjóðum. Þykir ekki við svo búið mega standa, því að alkunnugt er, að ófullkomnum raftækjum og ófullnægjandi umbúnaði á leiðslum fylgir eldsvoðahætta og lifshætta fyrir þá, er vinna að rafmagnsgæzlu.

Almenn notkun raforku grípur mjög inn í hagnýtingu útvarps á tvennan hátt. Í fyrsta lagi þarf fullkomið eftirlit með loftnetjum og uppsetningu útvarpsviðtækja. Í öðru lagi eru hinar alþekktu og illa þokkuðu truflanir á viðtöku útvarps, sem stafa frá biluðum rafleiðslum og ýmiskonar tækjum, sem knúin eru af raforku.

Til þess að unnt sé að vinna bug á þessum truflunum og margvíslegu hirðuleysi og óreglu í notkun rafmagns, þarf að skipa eftirlitsmann með hæfilegu valdi, til þess að gera þær ráðstafanir, sem nauðsynlegar þykja, og að nokkru verði til eftirlitsins kostað. Eins og nú er háttað, er ekkert fé ætlað til slíkra ráðstafana, og lagafyrirmæli þau, sem um þetta efni gilda, eru svo ófullkomin, að þau eru ekki nægilega sterk undirstaða fullnægjandi ráðstafana.

Er svo til ætlað, að þetta frv., ef að lögum verður, geti bætt úr þessari vöntun.

Vísast að öðru leyti til þeirrar greinargerðar, sem fylgdi frv. á sumariþinginu 1931.